

Banker vare usolide, der var en Tid, hvor man skulde være meget forsigtig her i Danmark med at modtage svenske Pengesedler fra disse „enskilda Banker“, for at man ikke skulde faa værdiløse Papirer i Hænde. Nu er det ophævet for de private Bankers Vedkommende, og Staten har alene Ret til at udstede Pengesedler. Der har ogsaa været vanskelige Forhold for Rigsbanken i Sverige, men det laa i, at Statens Finanser og Bankens Finanser vare blandede sammen, men efter at man har skilt dem ad, saa at der ingen Sammenblanding finder Sted, er det hele overordentligt solidt derovre. Den svenske Rigsbank er ganske uafhængig af Regeringen, Rigsbanken som saadan staaer under Rigsdagens Myndighed, og det er Rigsdagen, der udvælger Bankens Bestyrelse. Paa den Maade kunne Statens Finanser og Bankens Finanser ikke blandes sammen, det bliver to forskellige Ting, men Staten har Fordel af denne Ordning, og det er Landets Borgere, hvem den Fortjeneste, som Banken har paa sine Sedler, kommer til gode, og saa bortfalder ogsaa det Spørgsmaal, som det ærede Medlem rørte ved, Spørgsmaalet om de bortkomne Sedler. Det bliver Statens Sag at tage Beslutning om, hvorledes man har at forholde sig dermed. Det er oplyst, hvor stor en Fortjeneste Nationalbanken har ved at udstede ny Sedler, og den Fortjeneste vil tilfalde Staten.

Den Ordning, der findes i Sverige, er ikke ny. Hvis den havde bestaaet i forholdsviis kort Tid, kunde man sige, at her var Tale om en Ordning, om hvilken man ikke havde tilstrækkelig Erfaring, og som man derfor skulde være varsom med at tage til Mønster. Jeg skal i den Henseende minde om, at Sveriges Rigsbank stammer fra Aaret 1668, det er altsaa en Institution, der har 240 Aar paa Ryggen. Der er altsaa indvundet tilstrækkelige Erfaringer, og alle disse Erfaringer vil man kunne bringe sig til Nytte, saa at man har et udmærket godt Forbillede ved Oprettelsen af en Rigsbank, og der vil intet være i Vejen for at foretage noget lignende her i Danmark.

Den ny Ordning, som tilstræbes, blev rost ud fra det Synspunkt, at nu skal Staten til at have en Afgift af National-

banken, hvad den ikke tidligere har haft. Men dertil er at bemærke, at naar saa Banken hos Borgerne kan udskrive Tvangslaan i saa stor Udstrækning, at det ikke alene fuldstændig dækker det Beløb, som Staten skal have, men saaledes at den ogsaa tjener yderligere Penge derpaa, synes jeg, at den Fordel ikke er saa overordentlig stor i Sammenligning med, hvad Staten kunde indvinde ved selv at drive Virksomheden. Og det Minus, som derved paalægges Nationalbanken, er i Virkeligheden et Plus til Nationalbankens Fortjeneste. Man maa jo huske paa, at medens Nationalbanken nu har Ret til at udstede for 38 Mill. Kr. ikke med Metal eller tilsvarende Værdier dækkede Sedler, foreslaas det fremtidig at give Nationalbanken en ganske ubegrænset Ret til at udstede Pengesedler, naar blot Halvdelen af deres paalydende Værdi dækkes af Metal eller tilsvarende Værdier. Det betyder, som det ærede Medlem for Randers Amts 4de Valgkreds allerede har fremhævet, en Nedgang i Bankens Forpligtelse til at holde Metalværdier bag ved dens Udstedelser, altsaa en yderligere Fortjeneste, som ved at benyttes kan blive umaadelig stor. Det synes ogsaa at være klart efter den Virkning, som dette Lovforslag allerede har haft. Det er en Kendsgerning, at saa snart dette Lovforslag kom til at ligge paa Tingets Bord, steg Kursen paa Nationalbankens Aktier. Altsaa, allerede den Omstændighed, at dette Lovforslag ligger paa Tingets Bord, betyder, at nu er der Penge at tjene for de private, følgelig kan man give mere for Aktierne end tidligere. Det er altsaa ikke en Foranstaltning, der er et Minus for Nationalbanken. Det er ikke Penge, som Staten trækker ind, fordi man mener, at Nationalbanken har tjent for meget tidligere. Nej, man faar ganske vist en Sum paa 750,000 Kr. ind i Statskassen, men paa den anden Side tjener Banken ogsaa store Penge derved, og det synes jeg ikke er en Vej, som man burde slaa ind paa.

Ogsaa Retten til at udvide Aktiekapitalen kan have sine store Betæneligheder. Med Hensyn hertil er det anført af det ærede Medlem for Randers Amts 4de Valgkreds, at det vilde Banken naturligvis ikke tragte efter at gøre, naar den kunde klare